

Kommunstyrelsen föreslår med anledning härav fullmäktige

att för en tid av längst fem år teckna borgen för ett lån på 3 000 000 kronor åt AB Eskilstuna Folkets Hus till anordnande av samlingslokaler i fastigheten Borgen 1 i Torshälla på villkor, att bolaget till säkerhet för lånet tillhandahåller pantbrev i fastigheten motsvarande lånebeloppet med förmånsrätt inom 3 700 000 kronor.

Nr 125 Motion om väghållningsansvar inom kommunens tätorter och förslag i anledning härav.

Dnr 1977.312-003.351

Motion:

Hällbybrunns socialdemokratiska förening har på möte upptagit frågan om skötsel och underhåll av samhällets vägar och då kunde man konstatera att det förekommer stora olikheter inom Eskilstuna kommun när det gäller väghållningen.

Sålunda kunde man konstatera att i samhällena Alberga, Hällberga, Kjulaås och Borsökna är kommunen väghållare och svarar för alla kostnader och fastighetsägarna behöver inte delta i kostnaderna och administration.

I Hållsta, Hällbybrunn, Kvicksund, Skogstorp och Årla finns det vägföreningar som är ansvariga för väghållningen och fastighetsägarna är medlemmar och svarar för utgifterna och administration. Dessa föreningar erhåller kommunalt bidrag och för vissa vägar kan man även erhålla statsbidrag, men dessa bidrag täcker inte på långa vägar ett fullgott underhåll. Därtill kommer asfaltering och förbättringar, som måste göras på grund av ökad trafik.

Inom Eskilstuna och Torshälla finns stadsplaner medan övriga här uppräknade orter har byggnadsplaner.

Närvarande föreningsmedlemmar ansåg att ur demokratiska synpunkter bör lika förhållande råda inom Eskilstuna kommun och i alla tätorter med byggnadsplan bör kommunen vara väghållare.

Undertecknad får därför med hänvisning till ovanstående föreslå fullmäktige besluta

att uppdraga åt Tekniska Verkens nämnd snarast utreda och inkomma med förslag, som syftar till kommunens övertagande av väghållningsansvaret även för de orter som nu svarar för väghållningen genom vägföreningar.

Hällbybrunn den 11 maj 1977

Eskil Eriksson

Tekniska verkens nämnds utlåtande den 8 augusti 1978:

Sedan kommunfullmäktige den 26 maj 1977 till kommunstyrelsen för beredning remitterat en av Eskil Eriksson i skrivelse den 11 maj 1977 väckt motion angående väghållningsansvar inom kommunens tätorter, har styrelsen i sin tur den 15 juni 1977 remitterat motionen till tekniska verkens nämnd för utredning och förslag.

I samband med kommunsammanläggningen aktualiserades väghållningsfrågorna inom byggnadsplanelagda tätorter enär olika tillämpningsförfaranden rådde inom skilda kranskommuner. Således svarade vissa kommuner för väghållningen medan inom andra kommuner detta skedde genom vägföreningar.

Vid kommunsammanläggningen 1971 blev det därför naturligt att den nya storkommunen genom tekniska verkens gatukontor övertog väghållaransvaret inom den första kategorin (typ Kjulaås, Borsökna) medan i övrigt vägföreningarna fortsatte att fungera med statliga och kommunala bidrag.

Förfarandet ledde således redan från början till en olikartad fördelning av väghållningen, vilket många inom vägföreningarna betraktat som orättvist och som medfört skrivelser i ärendet.

Dessa framställningar om kommunalt övertagande av väghållaransvar har hitintills avslagits i väntan på en kommande kommunal vägslag. Lagförslag härom har nu utgivits under rubriken "Kommunal och enskild väghållning" SOU 1977:12.

Av lagförslaget framgår att inom fastställd byggnadsplan skall kommunen vara väghållare om ej annat angetts i planen. Väghållningsansvaret omfattar gator, vägar, torg och allmän platsmark innebärande bl.a. parker och grönområden. Det blir också möjligt att uttaga avgifter för anläggande eller ombyggnad av gator och allmänna platser inom planområde. Även viss skyldighet för fastighetsägare att svara för gatuhållning är införd.

Lagförslaget innebär i stort att för gator, vägar och allmän plats inom byggnadsplanlagt område skall gälla samma regler som vad som nu gäller för stadsplanlagt område.

De områden inom kommunen som i första hand blir aktuella i sammanhanget är följande:

Hållsta
Hållbybrunn
Kvicksund
Skogstorp
Ärla

Inom samtliga dessa områden svarar vägföreningarna för väghållningen.

Gatukontoret svarar för vinterväghållningen inom Hållbybrunn och Skogstorp enligt särskilda beslut i tekniska verkens nämnd. Utgående statliga och kommunala bidrag för vinterväghållningar inbetalas därvid till gatukontoret.

För drift av här aktualiserade gator och vägar beräknar gatukontoret kostnaden enligt 1977 års kostnadsnivå till 3:10 kronor/m per år för grusväg och till 2:40 kronor/m för belagd väg.

Dessa värden kan ställas i relation till nu utgående bidrag vilka för 1977 utgjorde 2:40 kronor/m för grusväg och 1:40 kronor/m för belagd väg. Bidragen har i dessa fall beräknats ge vägföreningarna full kostnadstäckning för driftkostnaderna.

Som framgår av kostnadsjämförelsen överstiger våra självkostnader väsentligt bidragen. Detta beror på att vi håller en högre underhållsstandard än vad vägföreningarna behöver hålla genom att kraven ställs hårdare på kommunen än på enskild vägförening framförallt när det gäller vinterväghållningen.

De driftsekonomiska konsekvenserna av ett kommunalt övertagande av väghållningen innebär att kommunen erhåller statsbidrag på 21 783 kronor och minskar de kommunala bidragen med 69 068 kronor. Häremot skall ställas kostnaderna för en kommunal drift, vilken beräknats till 136 408 kronor. I 1977 års kostnadsnivå skulle merkostnaden vid ett kommunalt övertagande då utgöra 45 557 kronor, en i sammanhanget tämligen obetydlig summa.

Ett övertagande av allmän plats enligt lagförslaget medför betydligt större konsekvenser. Detta har redovisats av administrativa kontorets planeringsgrupp i skrivelse till kommunstyrelsen den 15 september 1975. Detta berör även flera områden än vad gäller vägdriften. Enligt denna utredning skulle ett övertagande av parker och grön-

områden därvidlag kosta cirka 175 000 kronor i ökade driftkostnader för tillkommande anläggningar. När vissa oklarheter dessutom föreligger när det gäller parkmarken bör ett övertagande tillsvidare anstå.

Organisationsmässigt innebär ett övertagande av vägdriften inga större problem eftersom vi redan till större delen svarar för vinterväghållningen som utgör den tyngre delen av driften.

Ett kommunalt övertagande av driftansvaret för gator och vägar skulle troligen hälsas med stor tillfredsställelse av de berörda tätorterna när de ser en kommunalisering som ett rättvisekrav gentemot de stadsplanlagda tätorterna och framför allt mot de byggnadsplanlagda tätorterna där kommunen redan övertagit väghållningen.

Nuvarande vägföreningars roll vid en kommunalisering måste även bedömas. Inom de tätorter som i princip har ett färdigutbyggt gatu- och vägnät torde deras funktioner bli överflödiga. När det gäller ej färdigutbyggda områden, typ Skogstorp, har vägföreningen därstädes verkat synnerligen aktivt med att iståndsätta delar av gamla vägnätet med bidrag från såväl kommunen som fastighetsägare. Där borde vägförening kunna kvarstå och verka för en fortsättning av iståndsättningen åtminstone inom en övergångstid. Det bör därför ankomma på respektive vägförening att avgöra om föreningen även fortsättningsvis med reducerade arbetsuppgifter skall bestå eller avvecklas.

Övertagande bör kunna ske den 1 juli 1979 enär gatukontoret då får tidsmarginal att organisera vinterväghållningen. Ett årsskifte är mindre lämpligt med tanke på detta.

Ett kommunalt övertagande av väghållningsansvaret inom byggnadsplanlagda områden enligt lagförslaget kommer med sannolikhet att medföra krav från de boende i form av kapitalinvesteringar för gator och va-ledningar. Krav på asfaltering medför t ex att även dagvattenledningar måste anläggas. En sådan standardökning bör rimligtvis till stor del bekostas av berörda fastighetsägare.

Eftersom regler för kapitalinvesteringar inom detta verksamhetsområde för närvarande ej finns bör denna fråga ej behöva sammankopplas med driftfrågorna förrän riktlinjer beträffande kostnadsansvaret och -fördelningen för nyinvesteringarna klarlagts.

Motsvarande krav om nyanläggning för parkmark, som 1975 beräknades kosta drygt 1 000 000 kronor, kan ses på samma sätt, men behöver ej nu behandlas utan först om och när övertagandet av parkunderhållet aktualiseras.

Med hänvisning till det ovan framförda föreslår tekniska verkens nämnd kommunfullmäktige besluta

att kommunen från den 1 juli 1979 övertager driftansvaret för gator och vägar inom Hällstas, Hällbybrunns, Kvicksunds, Skogstorps och Ärlas byggnadsplanlagda områden samt vägar i anslutning därtill som ingår i motsvarande vägföreningars ansvarsområden,

att krav på iståndsättning och nyanläggningar inom berörda områden utöver bidragsnormerna tillsvidare avvisas i avvaktan på utarbetande av riktlinjer för uttagande av avgifter från berörda fastighetsägare,

att ej motsätta sig avveckling av respektive vägförening om föreningen så önskar, att parkunderhållet inom samtliga byggnadsplanlagda områden inom kommunen tillsvidare ej övertages,

samt att motionen förklaras besvarad genom här avgivet yttrande.

Kommunstyrelsens yttrande den 6 september 1978:

Kommunstyrelsen tillstyrker tekniska verkens nämnds framställning.